

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry:n arviot puolueiden kuntavaaliohjelmista - Katsaus varhaiskasvatuksen ja varhaiskasvatuksen sosionomien näkökulmasta

Puolueiden vaaliohjelmat vaihtelevat pituudessa, teemojen käsittelyn syvyydessä sekä siinä käsitelläänkö alue- ja kuntavaalien teemoja yhdessä ohjelmissa vai erikseen. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan ainoastaan varhaiskasvatusta koskevia teemoja puolueiden vaaliohjelmissa.

Katsaus puolueiden vaaliohjelmien varhaiskasvatuksen linjauksista

Kokoomus haluaa varmistaa sen, että sivistys on tarjolla jokaiselle ja koulutuksen laatu aina varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle on hyvää.

Varhaiskasvatukseen liittyen puolueen konkreettiset tavoitteet ovat, että esiopetus laajennetaan kaksivuotiseksi, ja jokaisen lapsen saadaan varhaiskasvatuksen piiriin viimeistään kolmen vuoden iässä. Kyseessä on puolueen pitkän aikavälin tavoite.

Lisäksi ohjelmassa yleisellä tasolla todetaan, että kun varhaiskasvatukseen mennään, sen pitää olla myös laadukasta. Henkilöstön osaamisesta ja osaamisvaatimuksista täytyy pitää kiinni, ja että vanhemmilla pitää olla vapaus valita myös yksityinen varhaiskasvatuspaikka ja tähän kunnan pitää tarjota palveluseteli.

Koko ohjelma: <https://www.kokoomus.fi/kokoomuksen-kuntavaaliohjelma-2025/>

SDP puolestaan korostaa hyvinvointialue- ja kuntavaalien tavoitteet yhdistävässä ohjelmassaan, että kasvua ja oppimista tukeva varhaiskasvatus ja esiopetus on oltava kaikkien saatavilla ja niiden tulee muodostaa saumaton jatkumo perusopetukseen.

Kiusaamista on pyrittävä vähentämään koulu- tai oppilaitoskohtaisten toimintamallien avulla sekä parantamalla lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja varhaiskasvatuksessa ja kaikilla koulutusasteilla.

Puolue linjaa myös, että jokaisessa kunnassa on tehtävä tuen tarjoamisen strategia varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle, jossa linjataan millaista tukea ja millaisin resursein tarjotaan.

Koko ohjelma: <https://www.sdp.fi/reilu-vaaliohjelma/>

Keskusta korostaa kuntavaaliohjelmassaan lähipalveluiden merkitystä. Heidän mukaansa ”Toimivat varhaiskasvatuspalvelut lähellä kotia tukevat vanhempien jaksamista arjessa.”.

Keskustan mielestä saman perheen lapset tulee hoitaa samassa paikassa lähellä kotia. Kulkuyhteyksien tulee olla sujuvat ja saavutettavat. Jokaisessa kunnassa tulee olla perheiden tarpeisiin sopivia laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita.

Koko ohjelma: <https://keskusta.fi/kuntavaalitavoitteet/>

Perussuomalaiset käsittelevät varhaiskasvatusta omana teemana ohjelmassaan. He näkevät varhaiskasvatuksen lasten oikeutena. Heidän ohjelmansa lähestymistapansa varhaiskasvatukseen painottaa lasten kasvattamisen ohella maahanmuuton varhaiskasvatukselle mukanaan tuomia haasteita. Puolue katsoo, että varhaiskasvatus voi edistää maahanmuuttajataustaisten lasten suomen kielen ja kulttuurin oppimista, mutta suhtautuu kriittisesti tilanteisiin, joissa päiväkotien monikielisyys voi heidän mukaansa heikentää kasvatuksellisia tuloksia.

Puolueen mukaan kantaväestön ja hyvin sopeutuneiden maahanmuuttajien lasten oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen on ensisijainen tavoite. He esittävät, että varhaiskasvatuksessa voitaisiin harkita myös tasoryhmiä ikäryhmien lisäksi. Lisäksi Perussuomalaiset katsovat, että perheillä, joiden lapset eivät osaa suomea riittävästi, tulisi olla velvollisuus saattaa heidät mahdollisimman varhain suomalaiseen varhaiskasvatukseen.

Perussuomalaiset painottavat vanhempien oikeutta valita, hoidetaanko lasta kotona vai päiväkodissa, mutta heidän mukaansa päätöksen tulisi perustua lapsen etuun. Kotihoidontuen säilyttäminen on heistä tärkeää, mutta sen ei tule kannustaa sosiaaliturvavetoiseen maahanmuuttoon. Lisäksi puolue pitää perheitä ja syntyvyyttä tukevan verotuksen kehittämistä mahdollisena tulevaisuuden ratkaisuna.

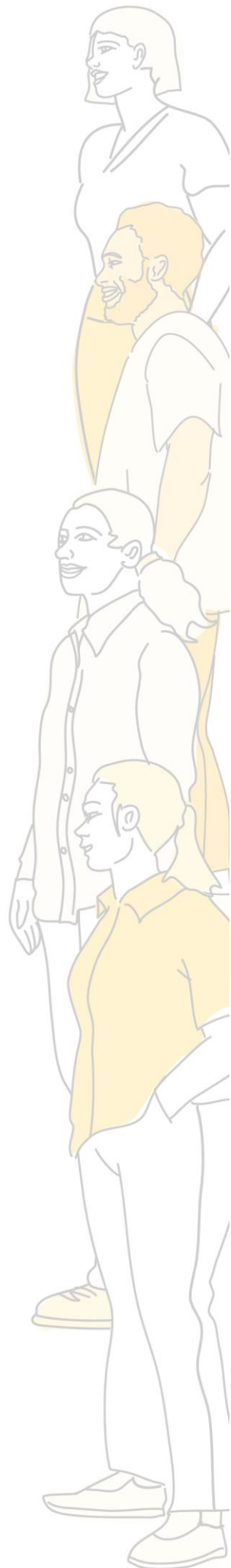
Koko ohjelma: https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2025/01/PSkuntavaaliohjelma2025-2025-01-26-15_08_00.pdf

Vihreät lähtevät siitä, että kouluihin ja varhaiskasvatukseen on saatava työrauha niin opettaa kuin oppia. Heidän mukaansa ryhmäkokoja on pienennettävä, oppilashuoltoa ja oppimisen tukea vahvistettava ja ammattilaisten työhyvinvoinnista huolehdittava.

Varhaiskasvatuksen ja koulun ammattilaisilla on oltava riittävästi aikaa ja osaamista puuttua ennaltaehkäisevästi ongelmiin ja tarjota tukea tai ohjata sen piiriin muihin palveluihin.

Vihreiden ohjelmassa listataan lisäksi monia konkreettisia ehdotuksia varhaiskasvatuksen kehittämiseksi:

- Varmistetaan varhaiskasvatuksen ja koulun toimivat yhteydet ja toimivat perheiden palvelupolut terveydenhuollon, perhepalveluiden, lastensuojelun ja vanhempien sosiaalihuollon kanssa.
- Tavoitellaan kunnissa maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymistä asiakasmaksuja porrastamalla, mikä lisää varhaiskasvatuksen houkuttelevuutta ja samalla parantaisi pienten lasten vanhempien tilannetta työelämässä.
- Edistetään kaksivuotista esiopetusta ja tehdään viisi- ja kuusivuotiaiden varhaiskasvatuksesta maksutonta.

- Järjestetään varhaiskasvatus pääasiallisesti kuntien toimesta itse. Yksityisten palveluntuottajien tuottama varhaiskasvatus voi täydentää sitä. Pidetään huolta, että yksityisessä palvelutuotannossa yksittäiset toimijat eivät saa liian suurta markkina-asemaa.
- Huomioidaan maahanmuuttotilaiset lapset omana erityisryhmänään panostamalla suomi ja ruotsi toisena kielenä -opetukseen sekä valmistavaan opetukseen. Tuetaan mahdollisuuksien mukaan kaksikielistä opetusta lapsen äidinkielellä myös silloin, kun se on muu kuin suomi tai ruotsi.
- Tuetaan päiväkotien ja lapsi- ja perhepalveluiden yhteistyötä. Kunnan tulee osallistua perhekeskustoiminnan kehittämiseen.
- Varmistetaan, että jokaisessa kunnassa tehdään päiväkoteihin myös jatkossa paikalliset varhaiskasvatus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat siitä huolimatta, että hallitus yrittää nämä poistaa lainsäädännöstä sekä toteutetaan suunnitelmia tehokkaasti, jotta tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuisivat.
- Kirjataan varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten yhdenvertaisuussuunnitelmiin käytännön keinoja segregaatien, syrjinnän ja rasmin purkamiseksi sekä tasa-arvosuunnitelmiin sukupuolitietoisesta kasvatuksesta ja opetuksen edistämiseksi.

Koko ohjelma: <https://www.vihreat.fi/wp-content/uploads/2025/02/Kuntavaaliohjelma2025.pdf>

Vasemmistoliitto korostaa varhaiskasvatuksen merkitystä yhteiskunnallisena investointina, joka edistää lasten kasvua ja perheiden hyvinvointia. Jokaisella lapsella tulee olla oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen perheen taustasta riippumatta, ja palveluiden saatavuus on varmistettava kattavasti koko kunnassa.

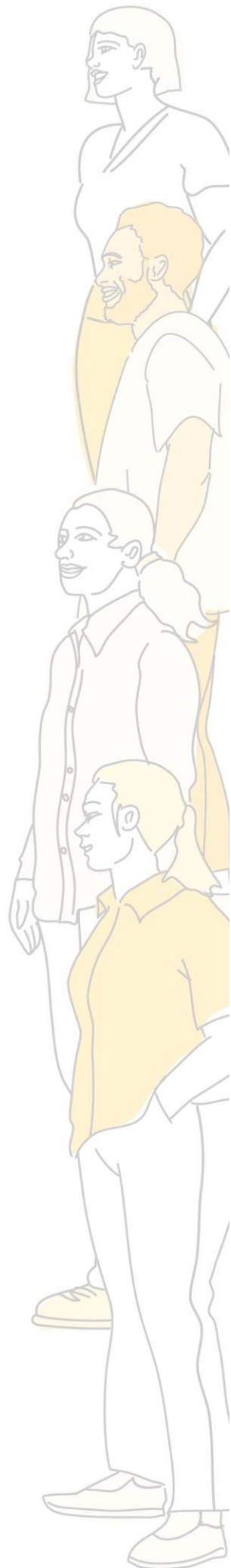
Puolue painottaa riittävää henkilöstömitoitusta ja suosittelee 3+1-mallia, jossa päiväkotiryhmissä olisi lain vaatimien kolmen työntekijän sijaan myös neljäs työntekijä. He esittävät, että neljäs työntekijä palkataan sopivalla osaamisella ja koulutuksella, lain määräämän kolmen minimin päälle. Omaa henkilökuntaa on päiväkodeissa oltava riittävästi, jotta mitoitusten täyttäminen ei ole kiinni sijaisten saatavuudesta.

Vasemmistoliitto pitää tärkeänä, että lasten arjessa on nykyistä enemmän pysyviä aikuisia. Hyvässä päiväkodissa työskentelee joukko eritaustaisia ammattilaisia, joilla kaikilla on merkityksellinen rooli laadukkaan varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytyksenä on, että henkilökunnan palkkauksesta ja työhyvinvoinnista huolehditaan. Alan täydennyskoulutus ja julkinen rahoitus siihen täytyy turvata.

Vasemmistoliitto kannattaa varhaiskasvatuksen järjestämistä pääsääntöisesti kuntien omana tuotantona ja haluaa rajoittaa yksityisten päiväkotien määrää. He näkevät yksityisen varhaiskasvatuksen kasvun riskinä laadun vaihtelulle, työehtojen heikentymiselle ja segregaatien lisääntymiselle. Pitkän aikavälin tavoitteena on voitontavoittelun kieltäminen varhaiskasvatuksessa.

Lapsiryhmien muodostamisessa tulee huomioida lasten kasvun ja kehityksen tarpeet, eikä päiväkoteja tulisi yhdistää suuremmiksi yksiköiksi pelkästään taloudellisista syistä. Muita konkreettisia ehdotuksia ohjelmassa on muun muassa, että

- Tilojen, pihojen ja ryhmäkokojen on mahdollistettava laadukas kasvatus.

- Lapsiryhmät muodostetaan lasten kasvua, kehitystä ja oppimista tukeviksi.
- Toimivia pieniä päiväkotia ei tule lakkauttaa ja yhdistää suuremmiksi yksiköiksi vain taloudellisin perustein. Tärkeintä on taata toimivat ja tarpeeksi suuret tilat ja pihat sekä pienet ryhmäkoot.
- Jokaisessa päiväkodissa on toteutettava oma tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä varmistettava koulutuksella työntekijöiden monimuotoisuusosaaminen.
- Varhaiskasvatukseen pitää olla sukupuolisensitiivistä ja kuntien on järjestettävä tästä tarvittavaa koulutusta.

Lisäksi Vasemmistoliiton mukaan varhaiskasvatuksessa on tehtävä tiivistä yhteistyötä perheen sekä erityisesti neuvolan kanssa lapsen terveen ja turvallisen kasvun ja kehityksen sekä vanhemmuuden tukemiseksi. Huolen ilmetessä on tuki sekä tarvittavat palvelut järjestettävä oikea-aikaisesti ja yksilölliset tarpeet huomioiden.

Koko ohjelma: <https://vasemmisto.fi/vasemmistoliiton-kunta-ja-aluevaaliohjelma-2025/#:~:text=kasvat%20palvelutarpeet,korjattava%20mahdollistamaan%20hyvinvointialuid%20kannalta%20olennaiset>

RKP:n ohjelmassa korostetaan kaikkien, myös varhaiskasvatukseen palveluiden osalta, palveluiden saamista omalla äidinkielellä (suomeksi tai ruotsiksi).

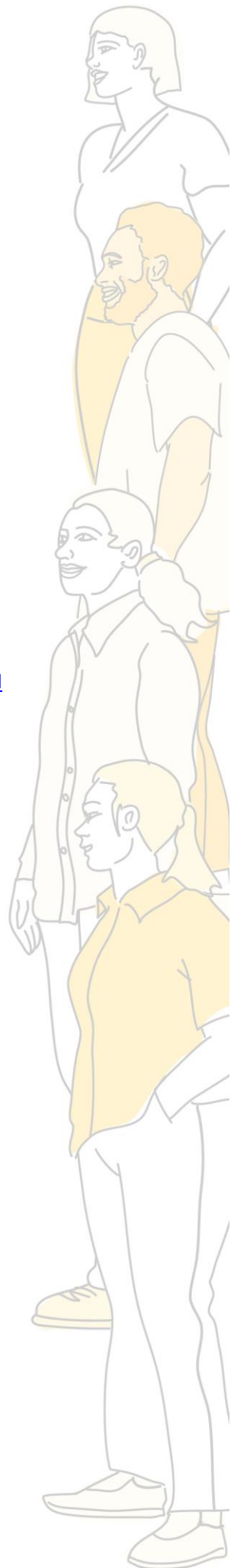
Puolue haluaa, että useammat lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen ja että se pidemmällä aikavälillä tulee maksuttomaksi. Lisäksi RKP haluaa, että toisen kansalliskielen oppiminen aloitetaan jo varhaiskasvatuksessa.

Koko ohjelma: https://val.sfp.fi/kommunalval/wp-content/uploads/Kuntavaalit-ohjelma_suomeksi.pdf

Kristillisdemokraatit käsittelevät varhaiskasvatusta omana teemana erillisessä kuntavaaliohjelmassa. Heidän peruslähtökohtansa on, että yhteiskunnan on tarjottava lastenhoitoon erilaisia vaihtoehtoja ja tuettava perheiden valinnanvapautta lasten kotihoidon ja varhaiskasvatuksen välillä. Hei eivät halua asettaa kotihoitoa ja päiväkotia vastakkain, vaan järjestelmää on heistä kehitettävä entistä joustavampaan ja perheen tarpeista lähteväksi. Kuitenkin niin, että kotihoidon on oltava todellinen vaihtoehto pienimmille lapsille esimerkiksi

Kotihoidontuen myötä heidän mukaansa vapautuu päivähoitopaikkoja niitä tarvitseville ja hillitään varhaiskasvatukseen kustannusten kasvua.

Laadukas varhaiskasvatus on puolueen mukaan tärkeää. Varhaiskasvatus tarkoittaa lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka ja josta vastaa koulutettu henkilöstö. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa, kotona tai avoimena varhaiskasvatustoimintana, kuten kerho-

ja leikkitoimintana. Varhaiskasvatuksen ammattilaisia on oltava riittävästi lasten turvallisen hoidon ja läheisyyden turvaamiseksi.

Liian suuret ja jatkuvasti muuttuvat lapsiryhmät heikentävät osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan mahdollisuuksia kohdata ja huomioida lapsi tavalla, jota jokainen lapsi tarvitsee kehityksensä ja oppimisensa tueksi. Monilla kunnilla on vaikeuksia saada riittävästi työntekijöitä varhaiskasvatukseen, ja tiukassa taloustilanteessa henkilöstömitoitukset jäävät usein vajaiksi.

Kristillisdemokraatit vaativat, että mitoitusten toteutumista kunnissa valvotaan aktiivisesti sekä julkisella että yksityisellä puolella. he näkevät, että työntekijöiden hyvinvointi ja pysyvyys vaikuttavat olennaisesti varhaiskasvatuksen laatuun. Palkkaus nähdään ratkaisukeinona tilanteeseen. Alan heikko palkkaus vaikeuttaa työvoiman rekrytointia ja lisää henkilöstön vaihtuvuutta. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten palkkatasoa on nostettava kilpailukykyiselle, työtä ja sen vaatimaa koulutusta arvostavalle tasolle. Moniammatillista osaamista varhaiskasvatuksen tukena on lisättävä, etenkin sosiaali- ja perhetyötä.

He haluavat lisäksi kannustaa maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. Osallistuminen parantaa lasten kotimaisten kielten taitoja ja kouluvalmiutta sekä integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Esiopetuksen he näkevät tarjoavan lapsille yhdenvertaiset kouluvalmiudet riippumatta heidän kielellisistä ja taidollisista lähtökohdistaan. Puolue suhtautuu myönteisesti vapaaehtoisen kaksivuotisen maksuttoman esiopetuksen laajentamiseen koko maahan, mikäli vuonna 2025 päättyvän kokeilun tulokset osoittavat sen vahvistavan lasten kouluvalmiuksia ja perusopetuksen oppimistuloksia.

Lisäksi puolue pitää seurakuntien ja päiväkotien yhteistyön tärkeänä. Tutustuminen suomalaisiin perinteisiin ja maamme kristilliseen kulttuuriin on heistä tärkeä osa varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Opetushallituksen ohjeen mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjät voivat päättää uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä varhaiskasvatuksessa.

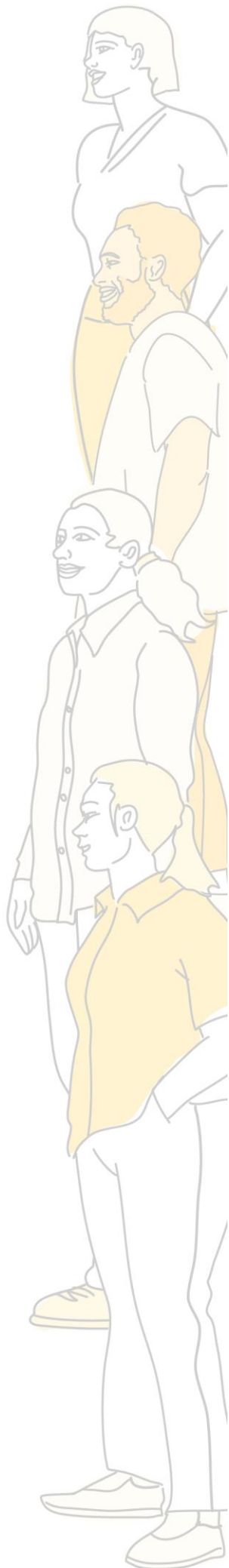
Koko ohjelma: https://www.kdpuolue.fi/kd/files/2025/01/KD_KUNTAVALIOHJELMA_2025.pdf

Liike Nyt

Lyhyt ohjelma pitää sisällään vähän yksityiskohtaisia tavoitteita. Varhaiskasvatukseen liittyen todetaan, että puolue haluaa nitää koulujen ja päiväkotien ryhmäkoot kohtuullisina.

Koko ohjelma: <https://www.liikenyt.fi/ajankohtaista/kunta-ja-aluevaaliohjelma-2025>

Puolueiden kuntavaaliohjelmien näkemykset lasten tuen tarpeiden huomioimisesta varhaiskasvatuksessa

Puolueiden näkemykset lasten tuen tarpeisiin vastaamisesta varhaiskasvatuksessa vaihtelevat, mutta useimmat puolueet korostavat tuen ja resurssien merkitystä.

Kokoomus haluaa varmistaa, että jokaisessa kunnassa on strategia tuen tarjoamiseksi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tämä strategia määrittelee, millaista tukea ja millaisin resurssein tarjotaan

SDP korostaa, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen on oltava kaikkien saatavilla ja niiden tulee muodostaa saumaton jatkumo perusopetukseen. He painottavat myös lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen parantamista varhaiskasvatuksessa.

Perussuomalaiset näkevät varhaiskasvatuksen lasten oikeutena ja painottavat maahanmuuttajataustaisten lasten suomen kielen ja kulttuurin oppimista. He suhtautuvat kriittisesti tilanteisiin, joissa päiväkotien monikielisyys voi heikentää kasvatuksellisia tuloksia.

Vihreät korostavat, että varhaiskasvatuksen ammattilaisilla on oltava riittävästi aikaa ja osaamista puuttua ennaltaehkäisevästi ongelmiin ja tarjota tukea tai ohjata lapsia muiden palveluiden piiriin. He myös painottavat varhaiskasvatuksen ja muiden palveluiden, kuten terveydenhuollon ja perhepalveluiden, yhteistyötä.

Vasemmistoliitto painottaa riittävää henkilöstömitoitusta ja suosittelee 3+1-mallia, jossa päiväkotiryhmissä olisi lain vaatimien kolmen työntekijän sijaan myös neljäs työntekijä. He korostavat, että lasten arjessa on oltava nykyistä enemmän pysyviä aikuisia ja että varhaiskasvatuksessa on tehtävä tiivistä yhteistyötä perheen ja neuvolan kanssa.

Kristillisdemokraatit vaativat, että varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitusten toteutumista kunnissa valvotaan aktiivisesti sekä julkisella että yksityisellä puolella. He näkevät, että työntekijöiden hyvinvointi ja pysyvyys vaikuttavat olennaisesti varhaiskasvatuksen laatuun. He myös kannustavat maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumista varhaiskasvatukseen

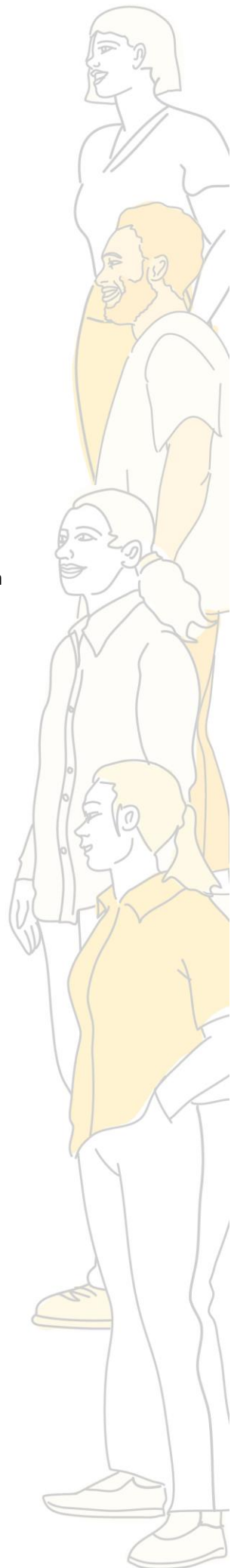
RKP korostaa, että varhaiskasvatuksen palvelut on saatava omalla äidinkielellä (suomeksi tai ruotsiksi). He haluavat, että useimmat lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen ja että se pidemmällä aikavälillä tulee maksuttomaksi.

Puolueiden yhteneväisyydet ja erot

Yhteistä puolueiden vaaliohjelmille on **varhaiskasvatuksen laadun korostaminen**. Kaikki puolueet jakavat käsityksen siitä, että varhaiskasvatus on keskeinen osa lasten kehitystä ja oppimista. Useimmat puolueet korostavat varhaiskasvatuksen laadun merkitystä, erityisesti lapsen sosiaalisten ja kognitiivisten taitojen kehittämisessä. Tähän liittyy vahvasti henkilöstön koulutuksen ja työhyvinvoinnin tukeminen. Varhaiskasvatus nähdään myös tärkeänä lähipalveluna.

Vihreät korostavat, että ammattilaisilla on oltava riittävästi aikaa puuttua ongelmiin ennaltaehkäisevästi ja ohjata lapsia tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. Vasemmistoliitto ehdottaa, että päiväkodeissa olisi oltava riittävästi henkilökuntaa, jotta lasten kehityksen tukeminen olisi mahdollista. Kokoomus puolestaan korostaa koulutuksen ja osaamisen merkitystä ja painottaa, että varhaiskasvatuspaikkojen on oltava laadukkaita.

Puolueet näkevät tärkeänä **varhaiskasvatuksen ja muiden lapsiperheiden palveluiden yhteistyön**. Yhteistyö on tärkeää, sillä varhaiskasvatus ei ole vain lapsen oppimista, vaan se liittyy myös lapsen hyvinvointiin ja perheiden tukemiseen.

Vihreät ehdottavat, että varhaiskasvatuksen ja muiden yhteiskunnan palveluiden perheille, kuten terveydenhuollon, lastensuojelun ja perhepalveluiden, tulisi toimia saumattomasti yhdessä. Vasemmistoliitto myös painottaa perheen ja neuvolan tiivistä yhteistyötä erityisesti lapsen terveen kehityksen ja vanhemmuuden tukemiseksi.

Puolueiden vaaliohjelmissa tunnustetaan maahanmuuttajataustaisten lasten kielitaidon ja **kulttuurisen moninaisuuden tukemisen tarpeet** varhaiskasvatuksessa. Vihreät ja Vasemmistoliitto painottavat, että varhaiskasvatuksessa on tärkeää tukea maahanmuuttajataustaisia lapsia tarjoamalla suomi toisena kielenä -opetusta sekä kaksikielistä opetusta.

Perussuomalaiset korostavat, että varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää maahanmuuttajataustaisten lasten sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja erityisesti suomen kielen oppimista. He suhtautuvat kuitenkin varauksellisesti tilanteisiin, joissa monikielisyys voi heikentää kasvatuksellisia tuloksia.

Maksuttoman **esiopetuksen laajentamisen kaksivuotiseksi** mainitsee osa puolueista. Kokoomus haluaa laajentaa esiopetuksen kaksivuotiseksi ja varmistaa, että jokainen lapsi pääsee varhaiskasvatuksen piiriin viimeistään kolmen vuoden iässä. Vihreät edistävät kaksivuotista esiopetusta ja haluavat tehdä viisi- ja kuusivuotiaiden varhaiskasvatuksesta maksutonta. Kristillisdemokraatit suhtautuvat myönteisesti vapaaehtoisen kaksivuotisen maksuttoman esiopetuksen laajentamiseen koko maahan, mikäli kokeilun tulokset osoittavat sen vahvistavan lasten kouluvalmiuksia ja perusopetuksen oppimistuloksia³.

Merkittävä ero puolueiden on näkemyksessä **varhaiskasvatuksen järjestämisessä**. Osa puolueista näkee julkisen sektorin tärkeänä toimijana, kun taas toiset kannattavat yksityisen sektorin roolia.

Vihreät ja Vasemmistoliitto tukevat pääosin julkista varhaiskasvatusta, sillä he katsovat, että yksityisten toimijoiden roolin kasvu saattaa heikentää palveluiden laatua, lisätä segregatiota ja huonontaa työntekijöiden työehtoja.

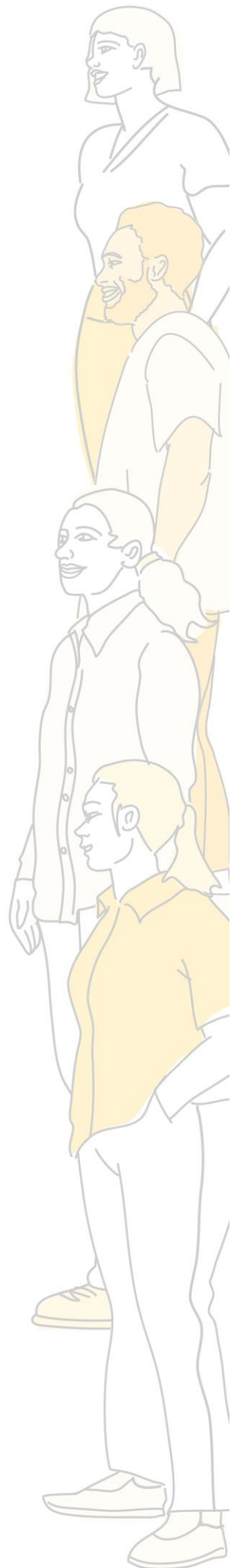
Kokoomus ja Perussuomalaiset sen sijaan tukevat yksityisten toimijoiden roolia varhaiskasvatuksessa. Kokoomus painottaa, että vanhemmilla tulisi olla mahdollisuus valita myös yksityinen varhaiskasvatuspaikka, ja Perussuomalaiset esittävät, että kunnallinen palveluseteli voisi olla keino tarjota enemmän vaihtoehtoja perheille.

Useat puolueet tukevat perheiden valinnanvapautta varhaiskasvatuksen suhteen, mutta osa puolueista puolustaa vahvempaa valtion roolia palveluiden ohjauksessa ja rahoituksessa.

Kristillisdemokraatit korostavat perheiden valinnanvapautta, ja heidän mukaansa perheillä tulisi olla oikeus valita, hoitavatko he lapsensa kotona vai varhaiskasvatuksessa. He ehdottavat myös, että kotihoidon ja varhaiskasvatuksen välillä pitäisi olla joustavia ratkaisuja, jotka huomioivat perheen tarpeet.

Kokoomus ja Perussuomalaiset korostavat vanhempien oikeutta valita yksityinen tai julkinen varhaiskasvatuspaikka. He pitävät tärkeänä, että vanhemmilla on mahdollisuus tehdä päätöksiä perheensä parhaaksi.

Vihreät ja Vasemmistoliitto puolestaan näkevät, että valtion rooli varhaiskasvatuksen järjestämisessä ja rahoittamisessa on tärkeä. He kannattavat julkisen palvelun vahvistamista ja

ovat huolissaan siitä, että yksityisten palvelujen rooli voi johtaa eriarvoisuuteen ja huonontaa palveluiden laatua.

Varhaiskasvatuksen maksullisuudesta puolueilla on eriäviä näkemyksiä. Vihreät ja RKP kannattavat varhaiskasvatuksen maksuttomuutta pitkällä aikavälillä. Vihreät ehdottavat maksuttoman varhaiskasvatuksen tavoitetta, ja RKP haluaa, että varhaiskasvatus olisi maksutonta kaikille lapsille tulevaisuudessa. Maksuttomuus nähtäisiin osana tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä.

Perussuomalaiset puolestaan suhtautuvat varauksellisesti varhaiskasvatuksen maksuttomuuteen, sillä he kokevat sen mahdollisesti liian kustannusintensiiviseksi, erityisesti kun siihen liitetään maahanmuuttoon liittyviä haasteita. Kristillisdemokraatit ehdottavat kotihoidon tukemisen vahvistamista, sillä heidän mielestään se voi osaltaan hillitä varhaiskasvatuksen kustannusten kasvua ja vapauttaa paikkoja niitä perheitä varten, jotka tarvitsevat varhaiskasvatusta.

Useat puolueet nostavat esiin **varhaiskasvatuksen ammattilaisten työhyvinvoinnin ja palkkauksen tärkeyden**. Tämä on erityisesti esillä Vasemmistoliiton ja Kristillisdemokraattien ohjelmissa, joissa esitetään, että henkilöstön palkkausta tulisi nostaa kilpailukykyiselle tasolle, jotta alalle saataisiin pysyvää työvoimaa ja vähennettäisiin henkilöstövaihtuvuutta.

Vihreät ja Vasemmistoliitto korostavat varhaiskasvatuksen roolia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. He ehdottavat, että päiväkodeissa toteutetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia, jotka edistävät sukupuolitietoista kasvatusta ja purkavat segregatiota.

Puolueet jakavat monia näkemyksiä varhaiskasvatuksen tärkeydestä ja sen laadun varmistamisesta, mutta niiden lähestymistavat eroavat huomattavasti palveluiden järjestämistavoissa, rahoituksessa, lasten tuen tarpeiden tukemisessa ja perheiden valinnanvapaudessa. Yhteistä on kuitenkin halu parantaa varhaiskasvatuksen laatua ja taata lapsille oikeus hyvään varhaiskasvatukseen. Eroja puolestaan ilmenee erityisesti yksityisen ja julkisen sektorin roolissa, kustannuksissa ja maksuttomuudessa sekä erityisryhmien huomioimisessa.

Talentia kehottaa päättäjiä pitämään huolta lapsista ja laittamaan varhaiskasvatuksen kuntoon. Se onnistuu, kun parannetaan alan veto- ja pitovoimaa ja vahvistetaan moniammatillisuutta. Päiväkotien uuden henkilöstöryhmän, varhaiskasvatuksen sosionomien, osaaminen on myös syytä ottaa täydellä teholla käyttöön.

